

„Keby Ste neprišli k nám ako poradca v lete v roku 2016, dnes by som už svine nechoval!“

MVDr. Balázs Kósa, PhD.
špeciálny poradca
SCHAUMANN SLOVENSKO
súkromný veterinárny
lekár
telefón +421908628834

Takto ma privítal predseda Kluknavská mliekareň - obchodno - odbytové družstvo na východe Slovenskej republiky, Ing. Václav Fabrici, pri našom poslednom stretnutí. Povedal to po tom, ako mal možnosť zistiť a vidieť, že sa dajú zlepšiť a stále zlepšovať výsledky v chove ošípaných aj v ich regióne.

Je pravda, že ide o menší chov s počtom chovaných prasníc 55-60 ks, ale ide o stále existujúci, a hlavne nezrušený chov. Na farme, ktorá je

aj šľachtiteľským chovom, sa chovajú ošípané dvoch plemien: Biela ušľachtilá a Pietrain. Vieme pritom, že na družstve sa nachádza aj ekologický chov dojníc a oviec. Treba sa priznať, že v predchádzajúcom období mal tento chov ošípaných podpriemerné výsledky napriek tomu, že technologické vybavenie farmy je na solídnej úrovni: moderné pôrodné boxy, automatický systém krmenia gravidných prasníc a počítačovo riadený systém mokrého krmenia vo výkrme od renomovaného výrobcu. Vďaka mokrému typu krmenia máme možnosť zakomponovania čerstvej tekutej srvátky do krmnej dávky pre výkrmové ošípané. Samozrejme, aj to má svoje limity, ale myslím si, že sme to úspešne zvládli. Nakoniec táto farma neskončila ako mnohé iné v SR... Počet prasníc na Slovensku predstavovalo aj vyše 100 000 kusov, pritom aktuálne je ich okolo 32-35 000 s prakticky minimálnou tradičnou domácou produkciou. Navyše z tohto počtu vlastní a chovajú zahraniční investori minimálne 20 000 kusov prasníc na vyššej chovateľsko-manažérskej úrovni. Len malý počet slovenských farmárov im dokážu konkurovať, ale nájdu sa aj takí...

Hlavný zootechnik, Ing. Jozef Nemčík, kladie

veľký dôraz na čo najzdravší spôsob chovu zvierat aj čo sa týka odvetvia produkcie jatočných ošípaných a plemenných zvierat. Vždy sa snaží znižovať mieru používania antibiotík a uprednostňuje rozvíjanie preventívnych programov. V týchto názoroch sme sa úplne zhodli a vypracovali sme nový koncept chovu.

Vynovený preventívny program spočíva v kompletne prepracovanej vakcinačnej schéme zvierat, nového konceptu krmenia od ciciakov po koniec výkrmu, zavedení programu kontroly krmných zmesí a komponentov, vďaka čomu sa nám podarilo rapídne zlepšiť zdravotnú situáciu na farme hlavne čo sa týka reprodukčného zdravia prasníc a zníženia výskytu respiračných chorôb v ostatných kategóriách chovu. V neposlednom rade sa nám podarilo znížiť množstvo použitých antibiotík po odstave na minimum - aj to len v injekčnej forme - a hlavne úplne vynechať pridávanie zinku pre túto kategóriu. Preventívne podávanie zinku vo vysokých dávkach do krmných zmesí ošípaných kvôli znižovaniu výskytu hnačiek po odstave je zakázané v EÚ, v súčasnosti sa môže dávkovať len na základe predpisu povereného veterinárneho lekára, ale aj takáto možnosť končí v najbližšej dobe. Zinok

Pozývame Vás na 5. odborný seminár zameraný na preventívne opatrenia v chove ošípaných, ktorý sa uskutoční vo štvrtok 30. 11. 2017 o 9:00 hod. v Hoteli Tennis, Zvolen. Viac na www.schaumann.sk

vo vysokých dávkach (2400-3000 mg/kg zmesi) poškodzuje črevné klky, ktoré nie sú schopné zregenerovať sa na pôvodnú úroveň pred medikáciou. Takou formou „prevencie“ chovatelia vedome strácajú prírastky v ďalších fázach chovu. Objavujú sa až o 30 gramov nižšie denné prírastky vo výkrme, čo znamená predĺženie doby výkrmu o 3-4 dni kvôli horšej konverzii krmiva. V sekcii prasníc sa zlepšili reprodukčné parametre plemenných zvierat: % zabrezávania, lepší inseminačný index, nižší výskyt hnisavých výtokov po pôrode a prakticky sú bez výskytu klinicky viditeľných abortov, čo mal za následok viac narodených prasiat na prasnicu a viac odstavených ciciakov na prasnicu za rok. Pri tvorení produkčného zdravia v chove ošípaných sa nesmie zabúdať na často zanedbanú kategóriu zvierat, t.j. plemenných kancov, u ktorých sa musia spraviť tak isto všetky preventívne zákroky a opatrenia ako u prasníc.

Vo výkrme z produkčných parametrov sa zlepšili hlavne príjem krmiva, konverzia krmiva a celkový zdravotný stav zvierat. Do krmných dávok zvierat sú už štandardne pridávané vitamínovo-minerálne aditíva s obsahom probiotík (BONVITAL), komplexu organicky viazaných mikroprvkov (ATG), aminokyselín a aromatických látok v dobre miešateľnej forme, teda produkty línie SCHAUMALAC.

Síce v predchádzajúcom období sme zaregistrovali zlepšenie výkurných cien jatočných zvierat na celom Slovensku (okolo 1,44-1,50 €/kg), ale už teraz pociťujeme typickú nestálosť tejto dôležitej zložky produkcie vo forme poklesu cien o 15 – 17 centov/kg živej hmotnosti za 10-14 dní. Tieto skutočnosti nás nútia byť stále viac konkurencieschopnými, čo dokážeme jedine zlepšovaním našich výsledkov, využívaním moderných poznatkov a možností z rôznych odvetví chovu zvierat. Chovateľ sa musí snažiť stále napredovať vo všetkých parametroch, zlepšovať produkciu a ekonomiku svojho chovu. V ostatnom období sa preto dostáva do popredia používanie niektorých špeciálnych krmných aditív, ako je krmná plazma, organicky viazané mikroprvky, rastlinné extrakty, strednoreťazcové masťné kyseliny v inovatívnej forme atď.

V roku 2005 bolo znovu povolené používanie krvnej plazmy vo výžive ošípaných v EÚ. Krvná plazma sa vyznačuje veľmi vysokou biologickou hodnotou pre prasiatka, ktorá ako prídavok do predštartérov a štartérových zmesí výrazne zvyšuje ich kvalitu. Ide o pravidelne kontrolovanú zložku len od schválených renomovaných dodávateľov, garantovane bez prítomnosti aktívnych patogénov (napr. PEDV). Krvná plazma od ošípaných prechádza viacstupňovou kontrolou. Viaceré terénne testy jednoznačne preukázali vhodnosť používania tzv. sušenej krvnej plazmy (SDBP = spray-dried blood plasma). Výsledky výskumov preukázali pozitívny vplyv na denné prírastky, príjem krmiva a konverziu krmiva do 2 týždňov po odstave. Vyšší príjem krmiva pomáha predchádzať poškodeniu črevných klkov a redukovať zápalové procesy v čreve zvierat. Z ďalších pozitívnych vlastností plazmy treba spomenúť jej účinok proti hnačkovým ochore-

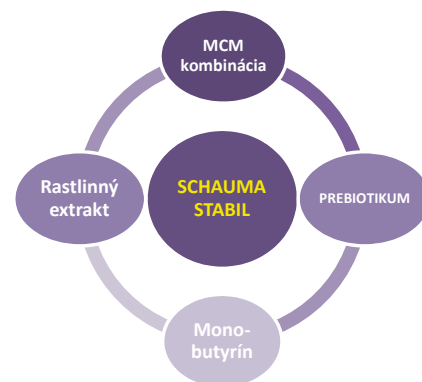
niam u prasiat po odstave a znižovanie exkrécie patogénnych *E. coli* do prostredia. Tieto skutočnosti sa vysvetľujú tým, že imunoglobulínová zložka krvnej plazmy v čreve zvierat vytvára „ochranný film“, a bráni koliformným baktériám adherovať na črevnú stenu. Tým pádom patogény sa nedokážu rozmnožovať, rásť a produkovať svoje toxíny. Z produkčných ukazovateľov sa najmarkantnejšie zlepšujú priemerné denné prírastky a konverzia krmiva, pričom v chove so 450 prasnicami dosahovali o 32g/deň vyššie prírastky tie zvieratá, ktoré boli kŕmené s prídavkom krvnej plazmy od odstavu po dosiahnutie 30 kilogramovej hmotnosti (434 g vs. 466 g). V portfóliu spoločnosti SCHAUMANN je viacero produktov s obsahom krvnej plazmy ako **SCHAUMA IMMUNO** granulovaný predštartér alebo koncentrát na prípravu vlastného štartéra **SCHAUMALAC 50 PLASMA G**.

Mikroprvky hrajú dôležitú úlohu pri budovaní tkanív (kolagén a keratín), fungovaní enzýmov a imunitného systému, navyše sa zúčastňujú aj krvotvorby. Používanie organicky viazaných prvkov je už známejšou kapitolou pre chovateľov ošípaných. Z najvýznamnejších predností treba spomenúť ich lepšiu rezorpciu z čreva, nižší výskyt neželaných antagonistických reakcií s inými prvkami (napr. Fe-Zn, Mn-P, Cu-Zn...), možnosť nižšieho dávkovania s vyšším efektom v porovnaní s anorganickými zlúčeninami. Posledná skutočnosť napomáha znižovať vylučovanie spomínaných mikroprvkov do životného prostredia. Komplexné používanie organicky viazaných mikroprvkov má za následok zlepšenie produkčných parametrov a zdravotnej situácie v chove. Firma SCHAUMANN sa prezentuje v tejto oblasti produktmi s označením **ATG = AMINOTRACE**. V tomto prípade ide o organicky viazané železo a mangán v chelátovej väzbe s glycínom a ako jediná spoločnosť ponúka od roku 2016 organicky viazaný zinok a meď vo forme **bi-lyzínátu**. Lyzín ako prvá najdôležitejšia limitujúca aminokyselina vo výžive ošípaných je ešte lepším mediátorom v biochemických procesoch počas metabolizmu. Deficit najdôležitejších aminokyselín v krmných dávkach ošípaných sme schopní

suplementovať produktom s obsahom 5 limitujúcich AMK – SCHAUMALAC TOP FIVE.

Problematika znižovania použitia antibiotík počas chovu ošípaných je jednou z najhoršších tém v súčasnosti. Ich preventívne podávanie je, samozrejme, zakázané v EÚ. Niektorí chovatelia sa ich snažia čiastočne nahradiť používaním anorganického zinku alebo medi do zmesi pre prasiatka po odstave. Tento krok má ale veľmi často krát dlhotrvajúci negatívny dopad na zdravotný stav črevných buniek a celkový výkon počas výkrmu zvierat. Ako správnejší smer sa ukazuje skrmovanie vysokokvalitných štartérov s obsahom mliečnej zložky (**SCHAUMALAC FERKELSTART 30P alebo 40P**), krvnej plazmy a rybiej múčky (**SCHAUMA PLASMA + FISCH**). Produkty obsahujú ľahko stráviteľné komponenty s probiotikom, vďaka ktorým črevná mikroflóra zostáva silná a je schopná prirodzene „bojovať“ proti patogénom. Ďalšou možnosťou je používanie aditíva **SCHAUMA STABIL** v najkritickejších obdobiach, ktorý obsahuje prebiotikum, monoglycerid (baktericídny účinok), kyselinu a prírodný rastlinný extrakt na znižovanie prejavov zápalu v organizme. K výmene strednoreťazcových masťných kyselín (MCFAs = medium-chain fatty acids) v našich produktoch za monoglyceridy (MCMs) došlo v dôsledku ich lepších technických a biochemických vlastností. Kým MCFA potrebujú aspoň slabé kyslé pH k ich úplnému fungovaniu počas eliminácie patogénnych buniek, monoglyceridy sú aktívne pri širokom rozpätí pH, navyše nemajú žiadnu vôňu a chuť (neovplyvňujú príjem krmiva). MCM po vstupe do bakteriálnej bunky rozpadne na jeho 2 základné zložky (glycerid a MCFA), kde MCFA naruší DNA patogénnej bunky, následkom čoho prichádza k jej zániku. Majú účinok proti G+ aj G- baktériám, čo má enormný význam v kritických fázach produkcie. V terénnych pokusoch SCHAUMA STABIL dokázal významne znížiť množstvo použitých antibiotík v období do konca predvýkrmu – až o 67% menej ako predtým (ISF SCHAUMANN FORSCHUNG, 2015).

Aj náš prípad na Východnom Slovensku dokázal, že chov ošípaných môže mať budúcnosť aj v sťažených a jednoduchších podmienkach. Vyžaduje to cielavedomú manažérsku prácu každý deň, čo dokázal tím farmy ošípaných v Kluknave.

Prajem Vám veľa úspechov v maštali v nasledujúcom období chovu ošípaných na Slovensku.

SCHAUMALAC PLASMA

granulovaný predštartér a koncentrát s krvnou plazmou

komplexné poradenstvo

SCHAUMANN
- Úspech v maštali

SCHAUMANN KONCEPT

- prémiové predštartéry pre skorý odstav
- vybrané produkty s krvnou plazmou
- organicky viazané mikroprvky AMINOTRACE
- vlastná probiotická kultúra pre zdravý rast BONVITAL
- vitamínovo minerálne zmesi pre každú kategóriu